

QÜESTIONARI núm. 5

LA CANÇÓ POPULAR CATALANA

(Primer de la sèrie sobre aquest tema)

per

ROBERT GERHARD

NORMES

I. **Integritat.** — És indispensable que la cançó popular sigui recollida *en tota sa integritat*, tant en la tonada com en la lletra.

La cançó és *indivisible en tonada i lletra*: l'una no pot ésser recollida separada de l'altra.

Totes les variants d'una cançó — així de la melodia com del text — deuen ésser anotades, sense sacrificar-ne cap.

II. **Exactitut.** — L'anotació de la tonada i de la lletra deu ésser inspirada en la escrupolositat més rigorosa. Eviti's el corretgir al poble sota cap pretext.

El recercador, davant del fet de la cançó popular, no deu interpretar, ni esmenar, ni tractar de reconstruir en el cas de trobar-se amb fragments. Els versos no s'han d'esmenar tant si hi manquen síl·labes com si n'hi sobren. Les paraules s'han d'escriure tal com les pronuncia el poble, encara que siguin adulterades i no tinguin significat. La paraula correcta pot indicar-se al marge.

III. **Indicacions tècniques.** — La anotació musical ha d'ésser clara i correcta, amb aplicació exacta

de la primera estrofa de la cançó dessota de la tonada.

Les demés estrofes es copiaràn en una fulla adjunta. Deu indicar-se entre barres la rescobla, tornada o resposta, o sia la part melòdica que és repetida en cada estrofa. Indicar-ho aiximateix al copiar la lletra, tan sols amb les primeres paraules cada vegada, separant les estrofes per un espai. Cal indicar també el moviment i expressió generals i llur modificació eventual.

IV. **Ambient de la cançó.** — Localitat i comarca de la recerca : dia i lloc en què s'ha fet.

Lleugeríssima descripció de la persona que l'ha dictada. Totes les dades possibles sobre l'origen de la cançó; el personatge que l'ha treta, quan el poble en conservi memoria clara; significació especial que calgui esmentar; diades en què es canta, gestes i feines que commemora o acompanya; condició social de les persones que la canten, quan la cançó sigui del domini d'una categoria o d'un sexe determinats; llegendes i pràctiques que hi van lligades; fotografies de les escenes més típiques o culminants, sempre que hi hagi motiu; si hi han cantaires professionals, noms amb que són coneguts, instruments que usen, etc., etc.

CONSELLS

1. Per les raons que segueixen, recomanem d'interrogar els cantaires separadament, evitant posar-los en presència l'un de l'altre, per tal de no estimular-los a rivalisar.

En primer lloc, és molt fàcil que les ganes de lluir-s'hi portin a l'un o a l'altre a volguer-ho fer especialment bé, desnaturalisant, per lo tant, l'aspecte primitiu de la cançó. En segon lloc, el cantaire — sobre tot tractant-se de cançons que no tingui molt presents i li calgui fer un esforç per a recordar-les — es sentirà influït per la cançó que acaba d'oïr, produint-se reminiscències inevitables.

2. És de tot punt indispensable que la tonada i la lletra siguin recollides de boca d'una mateixa persona, per la raó de que dues persones canten la mateixa cançó quasi sempre

de dues maneres diferents. Dificilment pot aplicar-se amb exactitut la lletra de la cançó, a la tonada que no ha sigut dictada per la mateixa persona.

3. Per tal d'estalviar-se temps i d'assolir una major perfecció en la tasca, recomanem la col·laboració cordial i constant entre dos investigadors encarregats de recollir simultàniament la tonada l'un i la lletra l'altre.

Aquest procediment serà, a més, una altra garantia d'exactitut. Deu procurar-se no interrompre el cantaire, i en el cas d'escapar-li intervals al músic o qualque paraula al literat, aconsellem que's faci repetir no fragments de tonada o paraules soltes, sinó tota l'estrofa cantada. La lletra no deu ésser mai dictada recitant-la, sinó cantada sempre.

ADVERTIMENTS

1) Tenim a disposició dels nostres col·laboradors que desitgin enviar-nos cançons, formularis amb pentàgrames per a cada cançó, amb les corresponents fulles per a la lletra i les indicacions que puguin fer-nos atenant-se al Qüestionari present. Preguem que ens demanin el número de pentàgrames i fulles complementàries que necessitin, abans de remetre les cançons a l'ARXIU, omplint-les en la forma que els serà indicada.

2) Agraiem l'adquisició i remesa d'instruments músics tradicionals, fotografies, postals, etc., els quals seràn destinats al futur Museu d'Etnografia de Catalunya. Previ acord, l'ARXIU abonarà les despeses.

3) En el cas de que un col·laborador, disposant de material abundant de cançons, es veïés impossibilitat de recullir-ne les tonades per falta de coneixements tècnics, l'ARXIU procurarà posar-lo en contacte o li enviarà un col·laborador musical.

El material de cançons recollides deu ésser remès abans del 30 de setembre de 1918, i adreçat al Director de l'Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya: *Facultat de Filosofia i Lletres, Universitat de Barcelona.*